

Drie Beter Leven sterren voor biologisch

Wat is het maatschappelijk belang van de biologische landbouw? Op welke manier draagt zij bij aan een betere wereld, en welke uitgangspunten worden hierbij gebruikt? Onderbouwd door wetenschappelijke literatuur geven we aan waarin de meerwaarde kan liggen van biologische landbouw voor burgers, boeren en beleidsmakers. In deel zes gaan we in op het thema relatie mens en dier.

TEKST FEITZE VAN DER HOEK & LEEN JANMAAT | FOTO JAAP VAN WESTERING

Het thema relatie mens en dier heeft veel raakvlakken met het thema dierenwelzijn. In context van de Ifoam-principes ligt de nadruk op zorg. Het principe van zorg houdt in dat biologische landbouw met voorzorg en verantwoordelijkheid wordt uitgeoefend. Dit omvat zowel de zorg voor elk individueel dier als ook van het dier als deel van duurzame veehouderij. Waar gezondheid zich meer richt op de afwezigheid van ziekte, draagt zorg bij aan het in stand houden van lichamelijk, mentaal, sociaal en ecologisch welbevinden. Dit wordt onder andere bereikt door dieren goede kwaliteit voer te geven, ze van verse lucht te voorzien en hun onderkomen schoon te houden. Maar ook door kuddedieren niet individueel te huisvesten maar in een kudde te laten

leven (Vaarst & Alrøe 2012, Cabaret et al 2014). Hoewel een paard als kuddedier wordt aangemerkt, staan deze dieren toch vaak alleen in de wei. Het vertonen van diereigen gedrag draagt bij aan het welzijn van dieren. Zo draagt een buitenverblijf waarin een kip kan rondscharrelen en in de aarde wroeten bij aan de mate van natuurlijk leven. Buiten loopt de kip wel een groter risico op het opdoen van parasieten, waar zij ziek van kan worden. Dit vraagt om voorzorg zoals voldoende omweiden en ondersteunen van de gezondheid met kruiden. Biologische varkenshouders hanteren de norm dat zeugen beschikking hebben over een poel, dit steekt scherp af tegenover varkens op roostervloeren.

Richard van Pelt tussen zijn tamworth varkens

Door te begrijpen hoe dieren mensen waarnemen, is het mogelijk om de relatie tussen mens en dier te verbeteren.

De inrichting van huisvesting, beschikken over buitenuitloop en andere voorzorgsmaatregelen staan borg voor een zo natuurlijk mogelijke leefomgeving waarin diereigen gedrag mogelijk is. Op dit gebied kent de biologische verordening regels die dit ook borgen. Biologisch vlees krijgt hiermee drie sterren voor beter leven. Op de website van Beter Leven is dit zo geformuleerd: Varkens die op biologische wijze worden gehouden, krijgen automatisch 3 sterren Beter Leven. Deze bedrijven voldoen aan Europese biologische wetgeving. Deze varkens hebben de meeste ruimte in de stal: 1,3m² per vleesvarken. Daarnaast is er ook meer ruimte in het kraamhok en de biggen-opfokruimte. De dieren hebben net als bij 2 sterren een overdekte uitloop, en drachtige zeugen mogen in het weiland.

Het biologisch houden van dieren

vraagt om een andere houding van de boer zelf. Het systemische denken van biologische boeren draagt bij aan het vinden van nieuwe oplossingen ten bate van dierenwelzijn. De gezondheid en het welzijn van het agro-ecosysteem en de kudde is namelijk essentieel voor die van het individuele dier. Verantwoorde veehouderij brengt doorgaans wel extra kosten met zich mee waarmee ook de kostprijs van het product toeneemt. Het behouden en verder verbeteren van dierenwelzijn in de landbouwsector is alleen mogelijk als de consument bereid is hiervoor te betalen. Dat dieren reageren op menselijk gedrag is bekend, uit onderzoek is gebleken dat de wijze waarop een veehouder zijn dieren behandelt, gevolgen heeft voor de relatie mens-dier. In geval van melkvee is aangetoond dat wanneer een melkvaar negatief wordt behandeld het dier angstig blijft reageren op mensen. Met name door te begrijpen hoe dieren mensen waarnemen, is het mogelijk om de relatie tussen mens en dier te verbeteren. Talrijke onderzoeken hebben aangetoond dat bepaalde gedragingen van mensen, zoals langzaam spreken, aaien en de kalveren af en toe aan de vingers laten zuigen, bijdragen aan het verminderen van vluchtgedrag. Afgezien van het voeren is er nog heel weinig bekend over de motivatie van koeien om met mensen om te gaan. ■